

Referat wygłoszony w dniu 29 listopada 2023 r. na posiedzeniu Komisji Językoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie

prof. dr hab. Małgorzata Nowakowska
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
Katedra Językoznawstwa Włoskiego
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków
e-mail: malgorzata.nowakowska@up.krakow.pl
ORCID: [0000-0003-4538-6376](https://orcid.org/0000-0003-4538-6376)
<https://nowakowska.up.krakow.pl/>

Czy w języku polskim istnieje aspekt rezultatywny?

Powyzsze pytanie wynika z perspektywy kontrastywnej. W językach romańskich istnieją czasy złożone o znaczeniu łacińskiego *perfectum*. Czasownik odmieniony w jednym z tych czasów oznacza jednocześnie pewną sytuację oraz stan z niej wynikający. Stąd nazwa „aspekt rezultatywny”. Autor referatu zastanawia się, jak można wyrazić to znaczenie gramatyczne w języku polskim. Wydaje się to niemożliwe, jeśli wziąć pod uwagę polski system aspektowy, który ogranicza się do opozycji *dokonany* vs *niedokonany*. Ponadto, szukanie odpowiedniości aspektu rezultatywnego w języku polskim utrudnia fakt, że język francuski wyraża „stan rezultatywny” nie tylko w czasie teraźniejszym (czas *passé composé* – przeszły złożony), ale też w czasie przeszłym (czas *plus-que-parfait* – zaprzeszyły) i przyszłym (czas *futur antérieur* – przyszły uprzedni). O ile język polski nie pozwala na wyrażenie stanu rezultatywnego w przeszłości i przyszłości, o tyle jego wyrażenie w momencie mówienia jest o wiele bardziej precyzyjne niż to ma miejsce w języku francuskim. Na zakończenie autor powróci do dyskusji na temat znaczenia rezultatywnego polskiej konstrukcji zbudowanej z czasownika *mieć*, imiesłowu biernego i dopełnienia (np. *mam odrobione lekcje*).
